

Sygn. akt

III AUa 1095/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **12 lutego 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Urszula Kocylowska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **12 lutego 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **W. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji pozwanego organu rentowego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **18 czerwca 2013 r.** sygn. akt **IV U 1/13**

I. **o d d a l a apelację,**

II. **z a s ą d z a od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy W. P. kwotę 120 zł (słownie: sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

Sygn. akt III AUa 1095/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 lutego 2014 r.

Decyzją z dnia 23 października 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy W. P. prawa do emerytury, dochodzonego wnioskiem z dnia 15 października 2012 r. w trybie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.).

Powołując w podstawie prawnej decyzji art. 184 w związku z art. 32 w/w ustawy, a także § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie spełnia jednej z koniecznych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia, jako że nie wykazał co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W tym bowiem względzie organ rentowy uznał niemiarodajność przedłożonych przez wnioskodawcę dla wykazania kwalifikowanego zatrudnienia świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych z Zakładu (...) w R. obejmujących okres od 1 lipca 1974 r. do 30 września 1978 r.

i od 31 grudnia 1980 r. do 28 lutego 1992 r., przy wskazaniu, iż praca ta dotyczyć miała stanowiska ślusarza, polegając na bieżącej konserwacji urządzeń na wydziale przetwórstwa tworzyw sztucznych, przy jej przyporządkowaniu do poz. 25 Działu XIV Wykazu A w związku z poz. 17 Działu IV rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) i odpowiednio poz. 25 pkt 1 Działu XIV i poz. 17 pkt 16 Działu IV zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG.1985.1.1), z uwagi na przyjęcie, iż w świetle brzmienia zawartego pod pozycją 17 Działu IV zapisu, tylko w przypadku równoczesnego prowadzenia produkcji i przetwórstwa tworzyw sztucznych na wydziale na którym był zatrudniony wnioskodawca istniałaby możliwość uznania tego okresu zatrudnienia za pracę w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca W. P. odwołał się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

W odwołaniu z dnia 4 grudnia 2012 r., wnioskodawca wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji, poprzez potwierdzenie jego uprawnienia do dochodzonego świadczenia emerytalnego zarzucił, że wbrew stanowisku ZUS spełnia ku temu wszystkie ustawowe przesłanki, ponieważ jego praca na stanowisku ślusarza przy bieżącej konserwacji wtryskarek i urządzeń do formatowania na wydziale przetwórstwa tworzyw sztucznych w Zakładzie (...) w R. (przenosząca w swym wymiarze wymagane lat 15) winna być uznana za pracę w warunkach szczególnych, a charakter tego zatrudnienia dodatkowo potwierdzić mieli w postępowaniu sądowym wnioskodawcy do przesłuchania świadkowie.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 stycznia 2013 r., pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawcy z tego samego względu, który powołany został w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, po rozpoznaniu odwołania W. P., wyrokiem z dnia 18 czerwca 2013r. (sygn. akt IV U 1/13) zmienił zaskarżoną decyzję ZUS, przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury począwszy od dnia 18 listopada 2012r., przy jednoczesnym zasądzeniu na jego rzecz od organu rentowego kwoty 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że W. P. ur. (...) - pobierający od dnia 22 grudnia 2011r. zasiłek przedemerytalny - wystąpił w dniu 15 października 2012r. do pozwanego organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, wykazując na dzień 1 stycznia 1999r. ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 27 lat 11 miesięcy 5 dni. Do wniosku emerytalnego wnioskodawca załączył m.in. dwa świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w obu wypadkach wystawione przez tego samego pracodawcę tj. Zakład (...) w R., obejmujące okres do 1 lipca 1974 r. do 30 września 1978 r. i od 31 grudnia 1980 r. do 28 lutego 1992 r. (łącznie 15 lat 4 miesiące i 11 dni) ze wskazaniem na stanowisko

ślusarza, przy dookreśleniu tych prac jako polegających na stałej i świadczonej w pełnym wymiarze czasu pracy bieżącej konserwacji urządzeń służących do przetwórstwa tworzyw sztucznych (wtryskarek i urządzeń formatujących tworzywa), z jednoczesnym ich przyporządkowaniem do tych wymienionych pod poz. 25 Działu XIV Wykazu A i poz. 17 Działu IV rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), oraz odpowiednio pod poz. 25 pkt 1 Działu XIV i poz. 17 pkt 16 Działu IV zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego

z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG.1985.1.1). W efekcie powyższego wystąpienia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wydał - zaskarżoną w niniejszym postępowaniu - decyzję z dnia 23 października 2012r. odmawiającą W. P. prawa do emerytury, przy zakwestionowaniu wyżej wskazanych świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, jako błędnie kwalifikujących ten okres zatrudnienia wnioskodawcy, z uwagi na przyjętą konieczność równoczesnego prowadzenia produkcji i przetwórstwa tworzyw sztucznych na wydziale na którym świadczył on pracę ślusarza. Opierając się następnie na przeprowadzonych w postępowaniu sądowym dowodach osobowych z zeznań świadków B. J. i S. T. (współpracowników odwołującego), jak również samego wnioskodawcy, Sąd I instancji ustalił - niekwestionowany w istocie przez pozwanego organ rentowy - charakter pracy W. P. w spornym okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w R.. Tak więc Sąd Okręgowy w Rzeszowie odnotował, iż odwołujący pracując jako ślusarz na wydziale przetwórstwa tworzyw sztucznych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się bieżącą konserwacją, remontami i regeneracją znajdujących się na tym wydziale urządzeń (około 100 wtryskarek), wykonując swoją pracę bezpośrednio przy stanowiskach produkcyjnych, gdzie odbywało się przetwórstwo tworzyw sztucznych, w pełnym narażeniu na występujące przy tych stanowiskach czynniki szkodliwe dla zdrowia. Tym samym - zdaniem Sądu I instancji - była to praca trafnie określona w zakwestionowanych przez ZUS świadectwach warunkach szczególnych, przy jej przyporządkowaniu do prac wymienionych pod poz. 25 Działu XIV Wykazu A, poz. 17 Działu IV rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) i odpowiednio pod poz. 25 pkt 1 Działu XIV i poz. 17 pkt 16 Działu IV zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG.1985.1.1). Tym samym wyrażając powyższy pogląd Sąd Okręgowy w Rzeszowie nie podzielił stanowiska organu rentowego co do rozumienia zapisu z poz. 17 Działu IV rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., określającego jako pracę w warunkach szczególnych „produkcję i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcję surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i ich przetwórstwa, produkcję wosków i woskoli”, przyjmując, iż rozumowanie ZUS co do znaczenia użytego tam spójnika „i” jako odpowiadające alternatywie nierozłącznej, jest absolutnie błędne. Przywołując obszernie literaturę odnoszącą się do problematyki znaczenia spójników w języku prawnym, Sąd I instancji uznał, że

w omawianym przypadku spójnik ten pełni wyłącznie rolę enumeratywną, co oznacza, iż dostateczne dla uznania spornego okresu za pracę w warunkach szczególnych jest to, iż praca ta wiązała się z warunkami towarzyszącymi przetwórstwu tworzyw sztucznych. Za powyższym przemawiać też miała wykładnia funkcjonalna i celowościowa samych przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), mających co do zasady na celu skompensowanie zatrudnionym w warunkach szczególnych lub

w szczególnym charakterze szybszego obniżenia wydolności organizmu, a tym samym szybszej utraty zdolności do zarabkowania, właśnie z uwagi na te specyficzne warunki zatrudnienia. Te zaś niewątpliwie w równym stopniu występują zarówno przy produkcji jak i przy przetwórstwie tworzyw sztucznych. Konsekwencją powyższego poglądu była zaś ocena prawna sprawy Sądu I instancji, w której - wskazując na

art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) - Sąd Okręgowy przesądził, że wnioskodawca W. P.

z chwilą osiągnięcia obniżonego wieku emerytalnego tj. z dniem 18 listopada 2012 r. spełnił wszystkie przewidziane w tych przepisach przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego. W podstawie prawnej wyroku powołany także został art. 477¹⁴ § 2 kpc. Jednocześnie mając na względzie końcowy wynik sprawy, Sąd Okręgowy orzekł o obciążeniu ZUS poniesionymi przez odwołującego kosztami procesu, na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radów prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 490), co odniesione zostało do kwoty 60 złotych stanowiącej minimalne wynagrodzenie fachowego pełnomocnika wnioskodawcy.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 18 czerwca 2013r. zaskarżony został przez pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R..

W apelacji z dnia 16 lipca 2013 r. (v. k. 33-34) , pozwany organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż wnioskodawca w okresach spornego zatrudnienia wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych, wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania W. P.. W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego, skarżący raz jeszcze podnosił argumentację, która legła

u podstaw zaskarżonej decyzji, a która – sprowadzając się do odkodowania znaczenia użytego w poz. 17 Działu IV Wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, spójnika „i” – stanowić miała o alternatywie nierozłącznej prac przy produkcji i przetwórstwie tworzyw sztucznych jako warunkującej zaliczenie ich do prac w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na apelację z dnia 5 sierpnia 2013 r. (v. k. 41-46) wnioskodawca W. P. wniósł o oddalenie środka odwoławczego organu rentowego, przy zasądzeniu poniesionych kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. zważył, co następuje;

Apelacja jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Wobec bezspornych okoliczności faktycznych związanych z charakterem i specyfiką pracy W. P. w spornym okresie zatrudnienia, jedyną kwestią pozostającą do rozstrzygnięcia było odkodowanie znaczenia użytego w poz.17 Działu IV Wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), spójnika „i” przy określeniu wymienianych tam rodzajów prac , jako mających stanowić prace w warunkach szczególnych. Zdaniem organu rentowego spójnik ten bowiem oznaczać miał alternatywę nierozłączną stanowiąc tym samym, iż tylko prace świadczone jednocześnie przy produkcji i przetwórstwie tworzyw sztucznych mogą być uznane za prace warunkach szczególnych, z czym nie zgodził się Sąd I instancji przyjmując ,iż użycie przez prawodawcę tego spójnika miało wyłącznie znaczenie enumeratywne, co oznacza, iż dostatecznym do uznania kwalifikowanego charakteru pracy jest to aby odnosiła się ona czy to do samej produkcji ,czy też – jak w przypadku wnioskodawcy - samego przetwórstwa tworzyw sztucznych. To zaś stanowisko Sądu Okręgowego

w R. jest podzielane w zupełności przez tut. Sąd Apelacyjny, co przy obszernej i nader wnikliwej argumentacji jaką posłużył się Sąd I instancji wyrażając powyższy pogląd , czyni zbędnym jej powielanie przez Sąd II instancji. W tym

miejscu podsumowując omawianą kwestię dodać jedynie należy, że występujący w języku polskim spójnik „i” nie zawsze w języku prawnym występuje zgodnie z powszechnie przyjętymi zasadami składni języka polskiego, zaś przy użyciu logiki prawniczej

w której pełni on funkcję funktora koniunkcyjnego przybrać może dopuszczalną postać zastosowania enumeratywnego , i tak też ma to miejsce w odniesieniu do opisywanego w omawianej pozycji Wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) , jako spójnika wymieniającego kolejno i rozłącznie poszczególne rodzaje prac .

Reasumując podzielić należało w zupełności stanowisko Sądu I instancji co do tego ,iż dostatecznym dla uznania spornego okresu zatrudnienia W. P., jako pracy warunkach szczególnych było to ,iż była ona nierozzerwanie związana z samym przetwórstwem tworzyw sztucznych. Należy też odnotować , iż powyższy pogląd tut. Sądu Apelacyjnego nie jest odosobniony ,bo w analogicznych stanach faktycznych wyrażany był już uprzednio choćby w sprawach o sygn. akt III AUa 484/13 czy

III AUa 1200/13. Co więcej jeżeli popatrzeć na orzecznictwo Sądu Najwyższego to należy stwierdzić, iż nigdy też nie budziło wątpliwości tego Sądu, że sama praca przy przetwórstwie tworzy sztucznych (oczywiście przy spełnieniu dalszych przesłanek co do stałości i pełnego wymiaru pracy) stanowi dostateczną podstawę do uznania jej za pracę w warunkach szczególnych. Najlepszym tego przykładem jest wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r. III UK 233/11 OSNP 2013/7-8/86, jaki zapadł na tle stanu faktycznego , w którym ubezpieczony pracując jako ślusarz - praser tworzy sztucznych w Fabryce (...) - siłą rzeczy nie zajmującą się produkcją tych tworzyw- domagał się uznania tej pracy za pracę w warunkach szczególnych, czego co do zasady nie wykluczył Sąd Najwyższy.

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów - dzielając w zupełności konstatację Sądu I instancji o legitymowaniu się przez W. P. wymaganym okresem 15-stu lat pracy w warunkach szczególnych, przy jednoczesnym bezspornym spełnieniu przez wnioskodawcę na dzień 18 listopada 2012r. wszystkich pozostałych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego przewidzianych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) – na podstawie art. 385 kpc orzeciono o oddaleniu apelacji organu rentowego. Powyższe determinowało też przyjęte przez tut. Sąd rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego – obciążenie pozwanego ZUS poniesionymi przez wnioskodawcę na tym etapie postępowania kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 120 zł, na podstawie art. 98 kpc w związku z art. 108 § 1 kpc i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radów prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 490).

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)